

УДК 378

DOI 10.31376/2410-0897-2018-1-37-32-38

Вікторія Миколаївна Рожнова,
аспірантка кафедри дошкільної
педагогіки і психології
Глухівського національного педагогічного
університету імені Олександра Довженка,
e-mail: viktoria081216@gmail.com

ХАРАКТЕРИСТИКА ПІДХОДІВ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЗМІСТУ ОСНОВНИХ ПОНЯТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЕСТЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

У статті окреслено актуальність проблеми розвитку естетичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в процесі фахової підготовки. Схарактеризовано підходи до визначення основних понять дослідження. Визначено сутність поняття «естетична компетентність майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти» та її компоненти (ціннісно-мотиваційний, когнітивно-діяльнісний, особистісний).

Ключові слова: компетентнісний підхід, компетентність, естетична компетентність, майбутні вихователі закладів дошкільної освіти, естетична компетентність майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

Постановка проблеми. Однією з важливих проблем удосконалення освітнього процесу в педагогічних закладах вищої освіти є естетичне виховання студентів, формування естетичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти, здатності до творчої самостійної діяльності. При цьому важливим є не тільки засвоєння майбутніми педагогами професійних знань, а й набуття здатності самостійно й творчо застосовувати їх на практиці.

Стратегічним напрямом реформування освіти згідно із Законом України «Про освіту» (2017 р.) [1], Концепцією національного виховання [2] є забезпечення творчого розвитку особистості на основі впровадження в освітній процес новітніх педагогічних технологій. Особливого значення набувають питання вдосконалення естетичного виховання, формування та розвитку естетичних почуттів, художніх інтересів, ідеалів, смаків студентів у процесі фахової підготовки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему професійної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти досліджують Л. Артемова, Г. Беленька, Н. Голота, А. Богуш, З. Борисова, Е. Вільчковський, Н. Гавриш, Н. Денисенко, Є. Карпова, Т. Поніманська, Г. Сухорукова. Різні аспекти означеної підготовки майбутніх вихователів та формування їхньої естетичної культури розглянуто в дослідженнях В. Котляра, Г. Сухорукової, О. Дронової, Л. Янцур, І. Ликової. Аналіз теоретичних засад дослідження засвідчує глибокий науковий інтерес до проблеми естетичного виховання студентів у закладах вищої освіти України. Досліджувалися особливості: сприйняття естетичних цінностей (Г. Падалка, О. Ростовський, О. Рудницька, М. Семенова); формування естетичного досвіду майбутнього педагога (Г. Петрова, Л. Суходольська, О. Шевнюк); формування естетичної культури майбутніх педагогів засобами окремих видів мистецтва й комплексом мистецтв (В. Абрамян, Г. Шевченко, О. Щолокова та ін.).

Отже, результати аналізу теорії й практики розвитку естетичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти дають змогу констатувати наявність наукової бази щодо можливості вирішення цієї проблеми. Водночас теорія й методика розвитку досліджуваної проблеми не були предметом спеціального наукового дослідження. Тож проблема залишається відкритою.

Формулювання мети статті. Мета статті полягає в окресленні актуальності проблеми розвитку естетичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в процесі фахової підготовки; характеристиці підходів до визначення змісту основних понять дослідження; визначенні сутності головного поняття «естетична компетентність майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти» та її компонентів (ціннісно-мотиваційного, когнітивно-діяльнісного, особистісного).

Виклад основного матеріалу. В останнє десятиліття особливої актуальності набула проблема якості освіти. Її різні аспекти є об'єктом активного вивчення вчених і практиків: управлінців, педагогів, соціологів, психологів, філософів. Актуальним завданням сучасної вищої школи є реалізація компетентнісного підходу в навчанні. Тож розкриємо сутність поняття «компетентнісний підхід» з позиції окремих підходів.

Так, О. Новіков [3] наголошує, що компетентнісний підхід ґрунтується на концепції компетенцій як основі формування в учнів здібностей розв'язувати важливі практичні задачі й виховання особистості в цілому. Дослідник вважає компетентнісний підхід перспективним щодо розроблення змісту освіти, оскільки

може надати їй діяльній і практико-орієнтованій спрямованості.

О. Пометун під поняттям «компетентнісний підхід» розуміє спрямованість освітнього процесу на формування й розвиток ключових (базових, основних) і предметних компетентностей особистості. Результатом такого процесу є формування загальної компетентності людини, що є сукупністю ключових компетентностей, інтегрованою характеристикою особистості. Така характеристика має сформуватися в процесі навчання й містити знання, вміння, ставлення, досвід діяльності й поведінкові моделі особистості [4].

На думку В. Болотова, «компетентнісний підхід висуває на перше місце не поінформованість учня, а вміння вирішувати проблеми» [5, с. 10].

Дослідник Г. Селевко вважає, що «компетентнісний підхід означає поступову переорієнтацію домінуючої освітньої парадигми з переважаючою трансляцією знань, формуванням навичок на створення умов для оволодіння комплексом компетенцій, які означають потенціал, здатність випускника до виживання й стійкої життєдіяльності в умовах сучасного багатовекторного соціально-політичного, ринково-економічного, інформаційно та комунікаційно насиченого простору» [6, с. 138].

Узагальнюючи наведені вище погляди, ми можемо сформулювати узагальнене визначення поняття «компетентнісний підхід в освіті», під яким розуміємо провідну педагогічну категорію, яка передбачає ефективне створення певних педагогічних умов в освітньому процесі, які забезпечують формування здатності вирішувати практичні завдання на основі отриманих знань, умінь і навичок.

Визначальною категорією компетентнісного підходу в сучасній освіті є поняття «компетентність», що в педагогічній науці досить активно розробляється й різнобічно розглядається (Г. Беленька, Н. Бібік, Л. Бірюк, П. Борисов, В. Красівський, В. Кремень, Н. Кузьміна, О. Пометун, О. Савченко, Дж. Равен, Ю. Татура, А. Хуторської, С. Шишов). Компетентність – від латинського «competentio», яке, у свою чергу, бере початок від слова «compeo», що означає: досягаю, відповідаю, підходжу.

Згідно з визначенням Міжнародного департаменту стандартів з навчання, досягнення та освіти (International Board of Standards for Training, Performance and Instruction (IBSTPI)) поняття «компетентність людини» визначається як спроможність кваліфіковано виконувати діяльність, завдання або роботу. Компетентності передбачають сукупність знань, навичок та ставлень людини, що надають особистості змогу ефективно здійснювати діяльність або виконувати певні функції, які відповідають визначеним стандартам у сфері певної професії або виді діяльності [3].

В Енциклопедії освіти «компетентність» трактується як коло питань, в яких людина добре розуміється. Її набуття молодою людиною відбувається не лише під час вивчення предмета, групи предметів, а й за допомогою засобів неформальної освіти, внаслідок впливу середовища [7].

У більшості наукових видань «компетентність» визначається як інтегрована особистісна якість людини, набута в процесі освіти, при цьому йдеться не тільки про знання, вміння й навички, а й про набутий життєвий досвід, сформовані цінності, ставлення, що цілісно реалізуються в процесі конкретної навчальної ситуації [3].

Зокрема, дослідник А. Хуторської розглядає компетентність як сукупність складних умінь, навичок і способів діяльності, що групуються в блоки відповідних особистісних характеристик людини, а саме:

- 1) когнітивні (пізнавальні) – вміння відчувати навколишній світ, ставити, відшукувати причини явищ, відзначати своє розуміння або нерозуміння питання тощо;
- 2) креативні (творчі) – натхнення, фантазія, гнучкість розуму, чуйність до суперечностей, свобода думок, почуттів, рухів; прогностичність; критичність; наявність власної думки тощо;
- 3) організаційно-діяльнісні (методологічні) – здатність до усвідомлення цілей навчальної діяльності й умінь їх пояснити, поставити мету й організувати її досягнення; здатність до нормотворчості, рефлексивного мислення, самоаналізу й самооцінки тощо;
- 4) комунікативні, зумовлені необхідністю взаємодіяти з іншими людьми, з об'єктами навколишнього світу та його інформаційними потоками, вміння відшукувати, перетворювати й передавати інформацію, виконувати різні соціальні ролі в групі й колективі, використовувати сучасні телекомунікаційні технології (електронна пошта, Інтернет) тощо;
- 5) світоглядні, що визначають емоційно-ціннісні установки особистості, її здатність до самопізнання і саморуху, вміння визначати своє місце та роль у навколишньому світі, сім'ї, колективі, природі, державі, національні й загальнолюдські спрямування, патріотичні й толерантні якості особистості тощо.

При цьому вчений констатує, що перелік характеристик обумовлюється цілісністю природи людини, яка має фізичний, емоційний, інтелектуальний та ціннісний складники [8].

Т. Сорочан, узагальнюючи різноманітні визначення терміна «компетентність», доходить висновку: «І хоча серед різноманітних визначень компетентності можна знайти найпростіше, таке як «знання, досвід у тій чи іншій галузі», частіше під цим терміном розуміють складну інтегровану якість особистості, що

зумовлює можливість здійснювати професійну діяльність. Причому йдеться не про окремі знання або уміння і навіть не про сукупність окремих процедур діяльності, а про властивість, що дозволяє здійснювати діяльність у повному обсязі» [9, с. 163–164].

На засадах аналізу вищезначеного ми вважаємо за доцільне розглядати компетентність як здатність особистості до ефективного виконання діяльності, що передбачає володіння знаннями, вміннями, навичками, сформованість суджень, почуттів, цінностей, поведінки тощо.

Важливим завданням сучасної освіти є визначення складників компетентності, що забезпечують якість освіти. Дослідники І. Лернер, В. Краєвський, А. Хуторської пропонують розглядати кожен компетентність як єдність трьох складників:

- когнітивного (наявність системи педагогічних і спеціальних предметних знань);
- операціонально-технологічного (володіння методами, технологіями, способами педагогічної взаємодії, методами навчання предмета);
- особистісного (етичні й соціальні позиції й орієнтації, риси особистості спеціаліста) [3].

Аналіз освітньої теорії та практики свідчить про те, що реалізація компетентнісного підходу визначається вченими як спрямованість освітнього процесу на формування й розвиток ключових і предметних компетентностей.

У наукових джерелах подаються переліки ключових компетентностей, різні їх комбінації, які не повністю збігаються, хоча й мають певні спільні тенденції. Нас цікавить насамперед, яким чином представлено означений феномен в естетичному вихованні студентів педагогічних закладів вищої освіти, адже саме в цій освітній галузі компетентнісний підхід не став предметом ґрунтовного науково-педагогічного дослідження.

Як свідчать дослідження науковців з порівняльної педагогіки, системам освіти різних країн світу притаманні відмінності в тлумаченні змісту, принципів систематизації та класифікації компетентностей. У багатьох європейських країнах відбір і впровадження ключових компетентностей стає пріоритетним методологічним і дидактичним завданням, вирішення якого суттєво впливає на конструювання державних освітніх стандартів, навчальних програм, методичного супроводу процесу навчання, систем оцінювання результатів освіти. Спеціально створена міжнародна сітка з відбору компетентностей (DeSeCo) координує напрями досліджень у цій галузі серед країн-учасниць. Організація з економічного співробітництва й розвитку проводить порівняльний аналіз і розробляє стратегії та рекомендації для освітньої політики.

У зв'язку зі специфікою нашого дослідження особливої уваги потребує дослідження сутності поняття «естетична компетентність». Означений термін діалектично пов'язаний з такими поняттями, як «естетична культура», «естетичне виховання», «естетичні знання», «естетичні цінності», «естетичне сприйняття», «естетичні почуття», «естетична насолода», «естетичні судження», «естетичний ідеал», «естетичний смак», «естетична діяльність» тощо.

М. Овсянников, В. Розумний вважають, що естетична компетентність – це «здатність людини розуміти та оцінювати естетичні особливості предметів і явищ природи, суспільного життя» [10, с. 28].

М. Чошанов зазначає, що естетична компетентність – це не просто володіння естетичними знаннями, а постійне прагнення до їх оновлення й використання в конкретних умовах, володіння оперативними й мобільними знаннями [11].

Л. Масол визначає естетичну компетентність як інтегральний духовно-естетичний феномен, готовність і здатність особистості мобілізувати персональні ресурси – організовані в систему художні знання, вміння, ставлення, здібності, якості, необхідні для ефективного вирішення художніх завдань у типових і нестандартних ситуаціях, у побудові власної траєкторії життєтворчості [12]. Дослідниця розуміє під поняттям «естетична компетентність» здатність орієнтуватися в естетичних параметрах різних сфер життєдіяльності, що найбільш ефективно формується при опануванні різних видів мистецтва.

Основою на вищезначеному, вважаємо можливим у контексті нашого дослідження визначити поняття «естетична компетентність» як складник естетичної культури, здатність виявляти естетичне ставлення до світу в різних сферах діяльності людини, оцінювати предмети і явища, їх взаємодію, що формується під час опанування різних видів мистецтва та потребу діяти за законами простоти, гармонії й краси.

Рівень естетичної компетентності перебуває в тісному зв'язку із загальним культурним рівнем людини. Формування естетичної компетентності відбувається в процесі творчої діяльності майбутнього педагога, у його естетичному ставленні до навколишнього світу, народного мистецтва, природи тощо. Тож естетична компетентність є складником особистісної естетичної культури. На думку В. Лозової, естетична культура передбачає «сформованість у людини естетичних знань, смаків, ідеалів, розвиток здібностей до естетичного сприйняття явищ дійсності, творів мистецтва, потребу вносити прекрасне в оточуючий людину світ, оберігати природну красу» [13, с. 126].

Для того, щоб стати успішним та отримувати задоволення від процесу спілкування з дитиною в середовищі образотворчої діяльності, майбутнім вихователям потрібна особлива фахова художня компетентність, яка складається з:

- розуміння взаємозв'язку складових у системі «культура–мистецтво–освіта»;
- усвідомлення цінності дошкільного дитинства як самостійного періоду життя людини;
- осмислення дитячої творчості як психолого-педагогічного феномену;
- визначення категорії «краса» як чинника особистісного розвитку дитини;
- уміння розробляти стратегію освітньої роботи, зміст образотворчої діяльності й умови її функціонування для забезпечення комплексного розвитку особистості;
- уміння визначати й моделювати педагогічну тактику, технологію спілкування з дитиною, методики розвитку різних видів образотворчої діяльності та дитини в них;
- постійного прагнення до самовдосконалення себе як творчого, ерудованого педагога.

Виходячи з контексту нашого дослідження, окрім визначення сутності категорій «компетентнісний підхід», «компетентність», «естетична компетентність», необхідно, на нашу думку, розкрити зміст поняття «вихователь закладу дошкільної освіти» в аспекті позицій: як педагога, що має володіти психолого-педагогічними знаннями, вміннями, навичками, і як фахівця в галузі дошкільної освіти, який здатен працювати з дітьми. При цьому ми спиралися на дослідження Л. Артемової, А. Богуш, Н. Гавриш, О. Кононко, Ю. Косенко, К. Крутій, Т. Поніманської, а також на досвіді практикуючих вихователів закладів дошкільної освіти. Під дефініцією «майбутні вихователі закладів дошкільної освіти» ми розуміємо студентів, які навчаються в закладах вищої педагогічної освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта.

Таким чином, на засадах узагальнення результатів дослідницького пошуку визначено зміст головного поняття дослідження «естетична компетентність майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти», сутність якої в найбільш узагальненому вигляді можна визначити як інтегровану, складну за змістом, соціально зумовлену якість особистості майбутнього вихователя, яка синтезує значну кількість особистісних та професійних характеристик, включає естетичні цінності, мотиви естетичної діяльності, естетичні знання, уміння й навички, особистісні якості, що призначені для актуалізації в практиці професійної діяльності з метою підвищення її ефективності, оптимізації освітнього процесу, розвитку дітей дошкільного віку.

Естетична компетентність майбутніх вихователів розглядається нами як сукупність компонентів: ціннісно-мотиваційного (ціннісні орієнтації та мотиви, що зумовлюють ефективність естетичної діяльності); когнітивно-діяльнісного (естетичні знання, уміння, навички) та особистісного (особистісно-професійні якості майбутнього вихователя, що зумовлюють результативність перетворення навколишнього середовища за законами краси).

Висновки. Таким чином, проблема розвитку естетичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах університетського педагогічного навчання є актуальною й потребує нагального вирішення. Естетична компетентність є важливим складником естетичної культури майбутнього вихователя та його професійної компетентності. Тож з метою вирішення досліджуваної проблеми схарактеризовано підходи до визначення основних понять дослідження. Визначено сутність його головного поняття «естетична компетентність майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти» та її компоненти (ціннісно-мотиваційний, когнітивно-діяльнісний, особистісний). Вивчення процесу розвитку естетичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в процесі фахової підготовки має бути продовжено в напрямі дослідження різних аспектів становлення досліджуваної компетентності – педагогічних умов, змісту, форм, методів, засобів її розвитку.

Список використаних джерел та літератури

1. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>. – Дата звернення: 24.05.2018.
2. Концепція національного виховання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ldufk.edu.ua/index.php/dokument.275/articles/konceptija-nacionalnogo-vixovannja-studentskoji-molodi.html>. – Дата звернення: 24.05.2018.
3. Комплексний підхід до формування професійної компетентності майбутнього вихователя дошкільного навчального закладу : монографія / О. І. Курок, Г. П. Барсуковська, Н. М. Гордій та ін.; під заг. ред. О. І. Курка. Глухів : РВВ Глухівського НПУ ім. О. Довженка, 2015. – 232 с.
4. Пометун О. І. Дискусія українських педагогів навколо питань запровадження компетентнісного підходу в українській освіті / О. І. Пометун // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / під заг. ред. О. В. Овчарук. – К. : К.І.С., 2004. – 112 с.

5. Болотов В. А. Компетентностная модель: от идеи к образовательной программе / В. А. Болотов, В. В. Сериков // Педагогика. – 2003. – № 10. – С. 8–14.
6. Селевко Г. Компетентности и их классификация / Г. Селевко // Народное образование. – 2004. – № 4. – С. 138–143.
7. Енциклопедія освіти / гол. ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
8. Хуторской А. В. Ключевые компетенции как компонент личностно-ориентированной парадигмы образования / А. В. Хуторской // Ученик в общеобразовательной школе. – М. : ИОСО РАО, 2002. – С. 135–157.
9. Сорочан Т. М. Підготовка керівників шкіл до управлінської діяльності: теорія та практика : монографія / Т. М. Сорочан. – Луганськ : Знання, 2005. – 384 с.
10. Краткий словарь по эстетике. Под ред. М. Ф. Овсянникова. – М. : Просвящение. – 1993. – 210 с.
11. Чошанов М. А. Гибкая технология проблемно-модульного обучения: метод. пособие / М. А. Чошанов. – М. : Народное образование. – 1996. – 84 с.
12. Масол Л. Художня культура України : навчальний посібник / Л. Масол, С. Ничкало, Г. Веселовська, О. Онищенко. – К. : Вища школа. – 2006. – 239 с.
13. Лозова В. І. Питання теорії виховання / В. І. Лозова, Г. В. Троцько. – Харків : Основа. – 1995. – 326 с.
14. Эстетика : підручник / Л. Т. Левчук, Д. Ю. Кучерюк, В. І. Панченко ; за заг. ред. Л. Т. Левчук. – К. : Вища школа, 1997. – 399 с.
15. Сухорукова Г. В. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі : підручник / Г. В. Сухорукова, О. О. Дронова, Н. М. Голота, Л. А. Янцур. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2010.
16. Богуш А. Вектор наступності Державних стандартів дошкільної і початкової освіти / А. Богуш // Дошкільне виховання. – 2012. – № 7. – С. 20.
17. Бірюк Л. Я. Формування комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкових класів у процесі професійної підготовки (психолого-педагогічний аспект) : навчальний посібник / Л. Я. Бірюк. – К. – Глухів : РВВ ГДПУ, 2008. – 210 с.
18. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи : бібліотека з освітньої політики / під заг. ред. О. В. Овчарук. – К. : К.І.С., 2004. – 112 с.

Викторія Николаевна Рожнова,
аспірантка кафедри дошкільної
педагогіки і психології
Глуховського національного педагогічного
університету імені Олександра Довженко,
e-mail: viktoria081216@gmail.com

ХАРАКТЕРИСТИКА ПОДХОДОВ К ОПРЕДЕЛЕНИЮ СОДЕРЖАНИЯ ОСНОВНЫХ ПОНЯТИЙ ИССЛЕДОВАНИЯ ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ЭСТЕТИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ ВОСПИТАТЕЛЕЙ УЧРЕЖДЕНИЙ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

В статье очерчена актуальность проблемы развития эстетической компетентности будущих воспитателей учреждений дошкольного образования в процессе профессиональной подготовки. Охарактеризованы подходы к определению основных понятий исследования. Определена сущность понятия «эстетическая компетентность будущих воспитателей учреждений дошкольного образования» и ее компоненты (ценностно-мотивационный, когнитивно-деятельностный, личностный).

Ключевые слова: компетентностный подход, компетентность, эстетическая компетентность, будущие воспитатели учреждений дошкольного образования, эстетическая компетентность будущих воспитателей учреждений дошкольного образования.

Victoriia Rozhnova,
post-graduate student of Preschool Pedagogy
and Psychology Department
Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv
National Pedagogical University,
e-mail: viktoria081216@gmail.com

CHARACTERISTIC OF THE APPROACHES TO THE DEFINITION OF THE BASIC CONCEPTS OF FUTURE PRESCHOOL TEACHERS' AESTHETIC COMPETENCE DEVELOPMENT

Introduction. *The article outlines the importance of future preschool teachers' aesthetic competence development in the training process. It has characterized the approaches to the definition of the main concepts of the study.*

The essence of the «future preschool teachers' aesthetic competence» definition and its components (value-motivational, cognitive activity, personality) has defined in the article.

Purpose. *The purpose of this article is to describe the problem actuality of future preschool teachers' for educational institutions aesthetic competence development in the training process; to characterize the approaches of the basic concepts' definition; to define the main concept «future preschool teachers' aesthetic competence» and its components (value-motivational, cognitive activity, personality).*

Methods: *scientific-methodical literature analysis, the analysis of basic scientific views.*

It has presented the analysis and generalization of the studied problem in the normative documents in the field of education, pedagogical and psychological scientific literature in order to determine the state of problem relevance, to define the essence of the basic categories of the study.

Results. *It has indicated the importance of «future preschool teachers' for educational institutions aesthetic competence» problem development in the training process. It has characterized the approaches of the main concepts definition.*

It has defined the essence of the «future preschool teachers' aesthetic competence» definition and its components (value-motivational, cognitive activity, personality) in the article.

Originality. *It has defined the essence of the «future preschool teachers' aesthetic competence» definition and its components (value-motivational, cognitive activity, personality).*

Conclusion. *The problem of future preschool teachers' aesthetic competence development in the process of University pedagogical study is relevant and urgent.*

Aesthetic competence is an important component of the future preschool teacher's aesthetic culture and his professional competence.

In order to solve this problem the approaches to the main concepts' definition are characterized. It has defined the essence of the «future preschool teachers' aesthetic competence» definition and its components (value-motivational, cognitive activity, personality).

Studying of the future preschool teachers' for educational institutions aesthetic competence process development in the training process should be continued in the direction of various aspects' of the investigated problem. The author means the pedagogical conditions, content, forms, methods, and means of its development.

Key words: *competence approach, competence, aesthetic competence, future preschool teachers, educational institutions, future preschool teachers' aesthetic competence.*

References

1. Закон Украйинь` «Pro osvitu» [Elektronny`j resurs]. – Rezhy`m dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>. – Data zvernennya: 24.05.2018.
2. Konceptiya nacional`nogo vy`xovannya [Elektronny`j resurs]. – Rezhy`m dostupu: <https://www.ldufk.edu.ua/index.php/dokumenty.275/articles/konceptija-nacionalnogo-vixovannja-studentskoji-molodi.html>. – Data zvernennya: 24.05.2018.
3. Kompleksny`j pidxid do formuvannya profesijnovi kompetentnosti majbutn`ogo vy`xovatelya doshkil`nogo navchal`nogo zakladu : monografiya / O. I. Kurok, G. P. Barsukovs`ka, N. M. Gordij ta in.; pid zag. red. O. I. Kurka. Gluxiv : RVV Gluxivs`kogo NPU im. O. Dovzhenka, 2015. – 232 s.
4. Pometun O. I. Dy`skusiya ukrajins`ky`x pedagogiv navkolo py`tan` zaprovadzhennya kompetentnisnogo pidxodu v ukrajins`kij osviti / O. I. Pometun // Kompetentnisny`j pidxid u suchasnij osviti: svitovy`j dosvid ta ukrajins`ki perspekty`vy` : Biblioteka z osvith`oyi polity`ky` / pid zag. red. O. V. Ovcharuk. – K. : K.I.S., 2004. – 112 s.
5. Bolotov V. A. Kompetentnostnaya model` : ot y`dey` k obrazovatel`noj programme / V. A. Bolotov, V. V. Sery`kov // Pedagogy`ka. – 2003. – № 10. – S. 8–14.
6. Selevko G. Kompetentnosty` y` y`x klassy`fy`kacy`ya / G. Selevko // Narodnoe obrazovany`e. – 2004. – № 4. – S. 138–143.
7. Ency`klopediya osvity` / gol. red. V. G. Kremen`. – K. : Yurinkom Inter, 2008. – 1040 s.
8. Xutorskoj A. V. Klyuchevye kompetency`y` kak komponent ly`chnostno-ory`enty`rovannoj parady`gmy obrazovany`ya / A. V. Xutorskoj // Ucheny`k v obshheobrazovatel`noj shkole. – M. : Y`OSO RAO, 2002. – S. 135–157.
9. Sorochan T. M. Pidgotovka kerivny`kiv shkil do upravlins`koyi diyal`nosti: teoriya ta prakty`ka : monografiya / T. M. Sorochan. – Lugans`k : Znannya, 2005. – 384 s.

10. Kratky`j slovar` po estet`y`ke. Pod red. M. F. Ovsyanny`kova. – M. : Prosvyashheny`e. – 1993. – 210 s.
11. Choshanov M. A. Gy`bkaya texnolog`ya problemno-modul`nogo obucheny`ya : metod. posoby`e / M. A. Choshanov. – M. : Narodnoe obrazovany`e. – 1996. – 84 s.
12. Masol L. Xudozhnya kul`tura Ukrainy` : navchal`ny`j posibny`k / L. Masol, S. Ny`chkalo, G. Veselovs`ka, O. Ony`shhenko. – K. : Vy`shha shkola. – 2006. – 239 s.
13. Lozova V. I. Py`tannya teorii vy`xovannya / V. I. Lozova, G. V. Trocz`ko. – Xarkiv : Osnova. – 1995. – 326 s.
14. Estety`ka : pidruchny`k / L. T. Levchuk, D. Yu. Kucheryuk, V. I. Panchenko ; za zag. red. L. T. Levchuk. – K. : Vy`shha shkola, 1997. – 399 s.
15. Suxorukova G. V. Obrazotvorche my`stecztvo z metody`koyu vy`kladannya v doskil`nomu navchal`nomu zakladi : pidruchny`k / G. V. Suxorukova, O. O. Dronova, N. M. Golota, L. A. Yanczur. – K. : Vy`davny`chy`j Dim «Slovo», 2010.
16. Bogush A. Vektor nastupnosti Derzhavny`x standartiv doskil`noyi i pochatkovoyi osvity` / A. Bogush // Doshkil`ne vy`xovannya. – 2012. – № 7. – S. 20.
17. Biryuk L. Ya. Formuvannya komunikaty`vnoyi kompetentnosti majbutn`ogo vchy`telya pochatkovy`x klasiv u procesi profesijnoyi pidgotovky` (psy`xologo-pedagogichny`j aspekt) : navchal`ny`j posibny`k / L. Ya. Biryuk. – K. – Gluxiv : RVV GDPU, 2008. – 210 s.
18. Kompetentnisny`j pidxid u suchasnij osviti: svitovy`j dosvid ta ukrajins`ki perspekty`vy` : biblioteka z osvitr`oyi polity`ky` / pid zag. red. O. V. Ovcharuk. – K. : K.I.S., 2004. – 112 s.

Отримано редакцією 30.05.2018 р.

УДК 378.147.091.33-027.22:613/614]:613.954

DOI 10.31376/2410-0897-2018-1-37-38-45

Віта Григорівна Бутенко,

викладач кафедри дошкільної і початкової освіти

Сумського державного педагогічного

університету імені А. С. Макаренка,

e-mail: zbpk1974@gmail.com

ОВОЛОДІННЯ МАЙБУТНІМИ ВИХОВАТЕЛЯМИ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИМИ ЗНАННЯМИ, ВМІННЯМИ ТА НАВИЧКАМИ В АСПЕКТІ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті уточнено сутність понять «знання», «уміння», «навички»; інтерпольовано визначення означених термінів у контексті дослідження; визначено групи та обсяг здоров'язбережувальних знань, умінь і навичок, які забезпечать реалізацію структурних компонентів змісту підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності: когнітивного, діяльнісного, мотиваційного, особистісного, рефлексивного, креативного.

Ключові слова: здоров'язбережувальні знання, вміння, навички; майбутні вихователі; здоров'язбережувальна компетентність; ігрова діяльність; дошкільники.

Постановка проблеми. Сучасна система освіти має на меті виховання здорової особистості, яка дбає про власне здоров'я та здоров'я оточуючих, прагне вести здоровий спосіб життя. Водночас в останні роки спостерігається значне погіршення стану здоров'я молодого покоління, зокрема дітей дошкільного віку. Чинниками виникнення соматичних, психічних і соціальних хвороб вважають несприятливу екологічну обстановку, наявність шкідливих для здоров'я звичок, малорухливий спосіб життя, матеріальну скруту, неякісне харчування, насамперед дітей. Зазначені реалії актуалізують необхідність формування в дітей здоров'язбережувальної компетентності, яку ми розглядаємо як індивідуальну інтегративну якість особистості, що визначається здатністю розв'язувати здоров'язбережувальні проблеми, що виникають у реальних життєвих ситуаціях, використовуючи сукупність знань, умінь і навичок здорового способу життя. А оскільки досягти найкращих результатів у вирішенні проблем можливо лише за умови глибокої власної зацікавленості, тому вважаємо, що для формування здоров'язбережувальної компетентності доцільно використовувати для дошкільників привабливі засоби, серед яких найбільш дієвими є засоби ігрової діяльності. Провідним організатором освітньо-виховного процесу в закладах дошкільної освіти є вихователь. Від нього значною мірою залежить розвиток особистості й пізнавальних процесів дошкільників, підготовленість до подальшого навчання в школі. Для ефективної здоров'язбережувальної діяльності вихователь має оволодіти певною сукупністю знань, умінь, навичок, виховувати в собі позитивні